

Vergaderjaar 2012–2013

33 696

EU-mededeling: de EU-strategie voor aanpassing aan de klimaatverandering COM(2013)216¹

A

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 29 augustus 2013

De vaste commissie voor Infrastructuur, Milieu en Ruimtelijke Ordening² heeft kennisgenomen van de Commissiemededeling *De EU-strategie voor aanpassing aan de klimaatverandering* COM(2013)216³ en het BNC-fiche van de regering over dit voorstel⁴. Naar aanleiding daarvan hebben de leden van de fracties van PvdA, GroenLinks en ChristenUnie op 10 juli 2013 enkele vragen gesteld aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu.

De leden van de SP-fractie hebben zich bij de vragen van de leden van deze fracties aangesloten.

De Staatssecretaris heeft op 28 augustus 2013 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Infrastructuur, Milieu en Ruimtelijke Ordening,
Warmolt de Boer

¹ Zie dossier E130024 op www.europapoort.nl; het COM-document is als bijlage bij dit verslag gevoegd.

² Samenstelling:

Holdijk (SGP), Van der Linden (CDA), Essers (CDA), Kox (SP), Slagter-Roukema (SP), Engels (D66), Witteveen (PvdA), Nagel (50PLUS), Duthler (VVD), Hermans (VVD), Huijbregts-Schiedon (VVD) (*vicevoorzitter*), Koffeman (PvdD), Schaap (VVD), Vliegthart (SP), Flierman (CDA), Martens (CDA), Van Boxtel (D66), Vos (GL), De Boer (GL), De Lange (OSF), Ter Horst (PvdA), Vlietstra (PvdA), M. de Graaff (PVV), Reynaers (PVV) (*voorzitter*), Ester (CU), Schouwenaar (VVD) Van Beek (PVV), Duivesteijn (PvdA), Koning (PvdA)

³ Dossiernummer E130024 op www.europapoort.nl

⁴ Kamerstukken II 2012/13, 22 112, nr. 1627.

BRIEF AAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Den Haag, 10 juli 2013

De vaste commissie voor Infrastructuur, Milieu en Ruimtelijke Ordening heeft met belangstelling kennisgenomen van de Commissiemededeling *De EU-strategie voor aanpassing aan de klimaatverandering* COM(2013)216⁵ en het BNC-fiche van de regering over dit voorstel⁶. Naar aanleiding van de Commissiemededeling en het BNC-fiche hebben de leden van de fracties van PvdA, GroenLinks en ChristenUnie enkele vragen aan de regering. De leden van de SP-fractie sluiten zich bij de vragen van de leden van deze fracties aan.

PvdA

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling en instemming kennisgenomen van de Commissiemededeling. Het lijkt deze leden een zinvolle weg om middels indicatoren op het niveau van lidstaten te volgen hoe we gezamenlijk als Europa de klimaatverandering het hoofd bieden; middels de zogenaamde aanpassingsparaatheid. Ook de inzet op het slechten van de kenniskloof en de sectorale benadering spreken deze leden aan.

In het fiche van de regering lezen de leden van de fractie van de PvdA dat de regering met de hoofdlijnen van het voorstel instemt. Wel constateren zij dat de regering tevens twee kanttekeningen plaatst.

Ten eerste over flexibiliteit bij het halen van de Natura 2000-doelen vanwege de gevolgen van de klimaatverandering. Deze leden hopen dat de regering met deze opmerking niet voorsorteert op het loslaten van de overwegingen die hebben geleid tot de vaststelling ervan. Kan de regering de achtergrond van deze kanttekening nader toelichten?

Ten tweede is door de regering een kanttekening gemaakt ten aanzien van de bouw en infrastructuur, waar de sectorale aanpak als gevolg zou hebben dat het flexibel inspelen op specifieke situaties zou worden belemmerd of verhinderd. Gaat de door de regering voorgestelde ruimte voor «learning-by-doing» gepaard met het minder aangepast zijn op de klimaatverandering?

Kan de inzet vanuit Europa niet meer gelezen worden als een kans? De Commissie stelt immers dat de Europese normalisatie-instellingen gevraagd worden de normen in kaart te brengen gericht op een klimaatbestendige infrastructuur. Zouden in het licht van bijvoorbeeld de recente overstromingen in Midden-Europa dergelijke normen niet juist een mooie kans kunnen bieden voor de Nederlandse (water)bouwers voor het inzetten van onze kennis?

Verder vragen de leden van de PvdA-fractie of het mogelijk is te bevorderen dat bij het ontwikkelen van het scorebord keuzes als hiervoor beschreven inzichtelijk worden gemaakt. Bijvoorbeeld het gevolg van normenkader X voor infrastructuurprojecten versus de kennisontwikkeling en de klimaatbestendigheid van de projecten anderzijds.

De leden van de PvdA-fractie kijken met belangstelling uit naar de verdere stappen in dit proces.

⁵ Dossiënummer E130024 op www.europapoort.nl

⁶ Kamerstukken II 2012/13, 22 112, nr. 1627.

GroenLinks

De leden van de fractie van GroenLinks hebben met belangstelling kennisgenomen van de Commissiemededeling EU-strategie voor aanpassing aan de klimaatverandering en het BNC-fiche van de regering. De leden van de fractie van GroenLinks hebben een aantal vragen aan de regering.

De Europese Commissie verwacht dat de lidstaten in 2017 een omvattende adaptatiestrategie hebben vastgesteld. De regering geeft aan dat te zien als middel voor een coherente aanpak, maar wil geen wettelijke resultaatsverplichting. Waarom wil de regering geen wettelijke resultaatsverplichting? Welk alternatief ziet de regering voor een wettelijke resultaatsverplichting?

In de Commissiemededeling wordt opgemerkt dat er ook wordt gewerkt aan richtsnoeren inzake aanpassing aan klimaatverandering in relatie tot het Natura-2000 netwerk. De regering geeft aan alert te zijn of aan de zijde van de Commissie flexibiliteit zal worden getoond bij het halen van Natura-2000 doelen. De regering, zo begrijpen de leden van de GroenLinks-fractie, doelt hierbij op de effecten van klimaatverandering die het realiseren van Natura-2000 doelen kan belemmeren/vertragen. Wat betreft de leden van de GroenLinks-fractie mag klimaatverandering niet leiden tot uitstel van het behalen van Natura-2000 doelen, maar dient de regering ervoor te zorgen dat deze doelen op tijd gerealiseerd worden, door zo nodig extra maatregelen te nemen. Graag ontvangen deze leden een reactie van de regering en nadere uitleg over de flexibiliteit die de regering verwacht van de Commissie.

Ook ten aanzien van bouw en infrastructuur zal de regering alert zijn op verplichtingen en wil de regering flexibel inspelen op kansen in specifieke situaties. Kan de regering met een voorbeeld aangeven waar zij op doelt?

ChristenUnie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de Commissiemededeling en het BNC-fiche van de regering. Deze leden hebben hierover enkele vragen.

Naar het oordeel van de leden van de ChristenUnie-fractie moet in deze fase van het Europese debat over klimaatverandering de aandacht vooral uitgaan naar de kwaliteit en effectiviteit van de beleidsuitvoering. Dit dus even afgezien van het doelstellingendebat. Leidend is daarbij de vraag wat de succes- en faalfactoren zijn van de uitvoering van het klimaatbeleid. Wat doet Europa goed en wat niet? Wat zijn de belangrijkste barrières en hoe kunnen deze worden overwonnen? Wat kunnen de verschillende lidstaten op dit cruciale punt van elkaar leren voor hun nationale beleid? Een helder zicht op de antwoorden op deze vragen kan leiden tot een juiste aanscherping en wellicht versnelling van de beleidsuitvoering en het delen van «best cases». Wat is hierop de reactie van de regering?

Daarnaast zijn de leden van de ChristenUnie-fractie begaan met de vraag hoe het klimaatbeleid zich houdt ten tijde van deze ingrijpende financiële crisis en welke mogelijkheden er zijn om het klimaatbeleid hoog op de publieke agenda te houden. Graag zouden deze leden hierop een reactie van de regering ontvangen.

De leden van de fracties van PvdA, SP, GroenLinks en ChristenUnie zien met belangstelling uit naar de beantwoording van de gestelde vragen. De

leden van de vaste commissie voor Infrastructuur, Milieu en Ruimtelijke Ordening verzoeken de regering om de vragen uiterlijk **30 augustus 2013** te beantwoorden.

De voorzitter van de vaste commissie voor Infrastructuur, Milieu en Ruimtelijke Ordening,
T.P.A.M. Reynaers

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 augustus 2013

Hierbij beantwoord ik de vragen van uw Kamer, gesteld in uw brief over de Commissiemededeling «De EU-strategie voor aanpassing aan de klimaatverandering».

PvdA

Vraag 1

De leden hopen dat de regering met de opmerking over flexibiliteit bij het halen van Natura-2000 doelstellingen vanwege de gevolgen van klimaatverandering niet voorsorteert op het loslaten van de overwegingen die hebben geleid tot de vaststelling ervan.

Antwoord 1

De gevolgen van klimaatverandering kunnen bijvoorbeeld doorwerken in de verschuiving van warmte afhankelijke soorten naar andere klimaatzones. Met de opmerking over flexibiliteit wil de regering aangeven dat, daar waar wenselijk, de Natura-2000 doelstellingen aangepast moeten kunnen worden aan dergelijke ontwikkelingen en dat eventueel adaptatiemaatregelen genomen kunnen worden.

Vraag 2

Gaat de door de regering voorgestelde ruimte voor «learning-by-doing» gepaard met minder aangepast zijn op de klimaatverandering? Kan de inzet vanuit Europa niet meer gelezen worden als kans? Zouden de Europese normen niet juist een mooie kans kunnen bieden voor de Nederlandse (water)bouwers voor het inzetten van onze kennis?

Antwoord 2

Juist door het benutten van specifieke (lokale) omstandigheden kunnen innovatieve kosteneffectieve oplossingen worden gekozen. De inzet van Europa om te komen tot een coherente aanpak biedt zeker kansen. Deze ontstaan, naast het behoud van een gelijk speelveld voor sectoren, vooral doordat nu lidstaten geacht worden systematisch hun risico's en kwetsbaarheden in kaart te brengen en daarop actie te ondernemen. Waar de risico's vaak primair liggen bij het omgaan met water (veiligheid, beschikbaarheid) kan Nederland een rol spelen met de inzet van de onder meer in het kader van het Deltaprogramma opgedane kennis en ervaring, aangepast aan specifieke omstandigheden. Ook daarbij gaat het om samenspel en «learning-by-doing».

Vraag 3

Is het mogelijk te bevorderen dat bij het ontwikkelen van het scoreboard keuzes zichtbaar worden gemaakt, bijvoorbeeld het gevolg van normenkader X voor infrastructuurprojecten versus de kennisontwikkeling en de klimaatbestendigheid van de projecten anderszids?

Antwoord 3

Naar verwachting zal het door de Commissie genoemde scoreboard gebruikt worden om de procesvoortgang in de lidstaten te volgen. Het ligt niet voor de hand met dit scoreboard ook al inhoudelijke vergelijkingen te maken. Voor inhoudelijke vergelijking en uitwisseling van ervaring wil de Commissie, naast het EU-webportaal 'Climate-ADAPT', onder meer

gebruik maken van geregelde bijeenkomsten met relevante sectoren en partners uit de Lidstaten.

GroenLinks

Vraag 4

De Europese Commissie verwacht dat de lidstaten in 2017 een omvattende adaptatiestrategie hebben vastgesteld. Waarom wil de regering geen wettelijke resultaatsverplichting? Welk alternatief ziet de regering voor een wettelijke resultaatsverplichting?

Antwoord 4

Een wettelijke resultaatsverplichting kan een middel zijn als het beoogde resultaat niet op andere wijze tot stand komt. Maar de regering wil – en dit geldt voor het merendeel van de lidstaten – geen strakke opgelegde vormverplichtingen, waardoor de bureaucratie zou toenemen en het stellen van eigen prioriteiten mogelijk wordt belemmerd. Nederland heeft dan ook steeds gepleit voor het nu door de Commissie gekozen model.

Vraag 5

De regering geeft aan alert te zijn of aan de zijde van de Commissie flexibiliteit zal worden getoond bij het halen van Natura-2000 doelen. De regering, zo begrijpen de leden van de GroenLinks-fractie, doelt hierbij op de effecten van klimaatverandering die het realiseren van Natura-2000 doelen kan belemmeren/vertragen. Graag ontvangen deze leden een reactie van de regering en nadere uitleg over de flexibiliteit die de regering verwacht van de Commissie.

Antwoord 5

Zie ook het antwoord op vraag 1. Het gaat de regering niet om het aanpassen van de Natura-2000 doelstellingen. De regering voorziet echter effecten van klimaatverandering waarbij er bijvoorbeeld verschuivingen kunnen ontstaan in soortensamenstelling in Natura-2000-gebieden en in de verspreiding over Nederland. Daar waar deze wenselijk of onvermijdbaar zijn, zal een zekere flexibiliteit nodig zijn in de doelensystematiek en het juridisch kader. Richtsnoeren kunnen daarbij behulpzaam zijn.

Vraag 6

Ook ten aanzien van bouw en infrastructuur zal de regering alert zijn op verplichtingen en wil de regering flexibel inspelen op kansen in specifieke situaties. Kan de regering met een voorbeeld aangeven waar zij op doelt?

Antwoord 6

Zie ook het antwoord op vraag 2. Als voorbeeld van situaties waarbij flexibel moet kunnen worden ingespeeld op situaties wil de regering wijzen op het programma in het kader van de PKB Ruimte voor de Rivier. Ook in stedelijke gebieden kan niet worden volstaan met één concept, maar wordt juist kosteneffectief gewerkt door het benutten van de specifieke karakteristieken van het gebied.

ChristenUnie

Vraag 7

Er is behoefte aan inzicht in succes- en faalfactoren van de uitvoering van het klimaatbeleid. Wat doet Europa goed en wat niet? Wat zijn de belangrijkste barrières en hoe kunnen deze worden overwonnen? Wat kunnen de verschillende lidstaten op dit cruciale punt van elkaar leren voor hun nationale beleid? Een helder zicht op de antwoorden op deze vragen kan leiden tot een juiste aanscherping en wellicht versnelling van

de beleidsuitvoering en het delen van «best cases». Wat is hierop de reactie van de regering?

Antwoord 7

De regering is het ermee eens dat na een fase van doelstellingen en plannen het aankomt op uitvoering en onderschrijft derhalve het belang van antwoorden op de vragen zoals genoemd door de fractie van de ChristenUnie. De in de Commissie-mededeling geschetste lijnen voor kennis en informatie-uitwisseling zijn dan ook essentieel en Nederland zal daar actief in participeren. Zie ook het antwoord op vraag 3.

Vraag 8

De leden van de ChristenUnie-fractie zijn begaan met de vraag hoe het klimaatbeleid zich houdt ten tijde van deze ingrijpende financiële crisis en welke mogelijkheden er zijn om het klimaatbeleid hoog op de publieke agenda te houden. Graag zouden deze leden hierop een reactie van de regering ontvangen.

Antwoord 8

Binnenkort zal de regering de toegezegde klimaatagenda/roadmap aan uw Kamer doen toekomen. Hiermee wil de regering de aandacht en ambitie voor het klimaat op de publieke agenda houden en vertalen in acties. Voor klimaatadaptatie is het van belang de risico's van klimaatverandering tijdig in kaart te brengen, opdat eventueel noodzakelijke acties goed getimed kunnen meelopen met reeds om andere redenen (onderhoud, vervanging etc.) voorziene aanpassingen. Hiermee worden hoge kosten in de toekomst voorkomen.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
W.J. Mansveld